

podpirana internacionala je tudi med Slovenci po Aškercu in nekaterih mladih ljudeh začela hudo agitacijo za odpad od krščanstva. Publikacije te vrste so polne besnih napadov na katoliško cerkev; cerkveni nauki se zavijajo in v karikaturi pobijajo, zgodovinske laži se mladini vcepljajo z vedno rastočim pretiravanjem.

Aškerčevo ime je bilo geslo tej družbi. Odpadli duhovnik je bil seveda dobro agitatorično sredstvo. Aškerčev pogreb je ta družba hotela pod pretvezo pietete do literata izkoristiti zase. Zato je bilo jako netaktno, da je predsednik Slovenske Maticice, dr. Ilešič, ob odprtem grobu nastopil poleg socialnodemokratskega govornika, obsodbe vreden pa je bil njegov govor, v katerem je slavil Aškerčeve nazore. Na naših srednjih šolah se pouk v literaturi ne vrši v pravem duhu; Aškerčev pogreb nam je pokazal, da manjka one estetske in modroslovne kritike, ki je potrebna za pravilno umevanje literarnih struj.

De mortuis nil nisi bene . . . Tudi mi ob komaj zaigranem grobu nočemo vreči nobene sence na umrlega pesnika kot človeka. Potrebno pa je povedati resnico, ker — kakor nas v tolikih slučajih uči naša domača zgodovina — ni kvarnejšega, kakor če se neresnica takoj v početku ne zavrne. Taka neresnica je n. pr., da je bil Aškerc preganjan. V resnici so imeli cerkveni krogi z Aškercem največje potrpljenje. On je bil tisti, ki je vedno napadal in preganjal. Celo cerkven pogreb se mu je dovolil, samo zato, ker je umrl v nezavesti in se je torej moglo misliti, da bi bil pred pragom večnosti morda spoznal svojo zmoto, ako bi mu bil zasijal pred smrtjo še jasen žarek spoznanja, svit tiste v resnici svobodne misli, ki se povzpne nad malenkostne strasti in prazni napuh zemskega življenja . . .

Če bi se iz Aškerčevih del izbrale epske pesnitve, ki imajo v resnici estetsko vrednost, bi imeli knjižico, ki ji damo v literaturi lahko častno mesto. S tem bi se tudi pokojnemu pesniku storila boljša usluga, kakor da se proslavljajo ravno tista njegova dela, ki se morajo odklanjati s stališča literarne kritike ravno tako, kakor s stališča krščanske kulture, ki bo vedno ostala najboljše merilo za vrednost slovenskih proizvodov.

Dr. E. Lampe.

Iz Kettejeve zapuščine.

Gospod prelat Andrej Kalan, bivši mnogoletni urednik „Slovenca“, nam je izročil nekaj rokopisov, ki jih je bil pokojni pesnik Drag. Kette svojčas, menda še kot srednješolski dijak, napisal za „Slovenca“, a jih „Slovenec“ ni objavil. Enega teh rokopisov tu priobčujemo.

Solnčnik in dežnik.

Tivolska zgodba. Spisal Kdorkóli.

I.

V gledišči sta se videla. Kje? V gledališči, pri opereti „Mam'z'elle Nitouche“. No, operete nista videla, kajti vès čas sta se držala v garderobi. Kdo? Solnčnik in Dežnik. Čegava? Gospoda, pst! Gospicam gré prvo mesto. Torej: gospice Silvánija in gospóda Postáve.

Naj opišem njuna značaja, ne gospíce in gospóda, — ta dva bodete že še videli in spoználi, če se

vam bode ljubilo pogóltati vse črke od prve do zadnje — ne gospice in gospoda, ampak značaj obeh zavetnikov človeške kóže.

Solnčnik je prav za prav gospica. No, vidi se, da sem neródněž! Reči sem hotel: solnčnik ima sicér moški klobuk in bélo kraváto, kar vedó vsi slovničarji, je pa véndar le ženska od péte do vrha, kar vedó vsi fizijologi. Gospica Solnčnik je čedne, bolj majhne postáve, nósi široka, rožno bojната krila: — seveda ne vse najedenkrat; — nožice kitajske: no ne gledite debélo: kitajske nožice se odlikujejo po svóji dróbní grációznosti —; vrat debél: — pravijo, da imajo duhoviti ljudje debéle vratove —; dróбно glavico: — ta je malo drugačna, nego pravi narodna:

Je bela kot mleko
In rdeča kot kri,
Zaljubljeno gleda,
Na smeh se drži.

Bela ni, je rjava, torej bruneta; rdeča: no radi mene; saj pravimo dostikrat o snežnobelih licih, pa so vender le samo napúdrana . . . Tako so béli čevlji, ko se je blato na njih posušilo; tako je bél kótel, če je sneg nanj zapadel; tako je bela klepetulja, če je obézala bélo ruto, gredoč v cerkev, iz cerkve pa k sosedí, ljubi prijateljici: Ti slišiš? Včera j pa . . . Takšna je . . .

Še nekaj moram povedati o glavi: glavo gospice Solnčnika drži navadno gospica Silvánija v rókah, da ne bodete v skrbeh, kjé imá glávo. Da, jaz sem za vašo v skrbeh!

Gospod Dežnik je večji, močnejši, debelejši in vstrajnejši, kar se pri móškem razume samo ob sébi. Mislim, da ga črni frak dovolj karakterizúje, in mi ni treba opisávati še ostale obleke. To pa to! Glava — tudi on ima glavo, pa še kakšno — glava je bolj ploščnata, oči ima hudé, zobé kaže: i skratka: robústen móški; dela efekt pri damah.

„V resnici, gospica Solnčnik, to je šarmantno, ha, ha, ha, ha, ha! In kdaj vas mučijo take sánje?“

„Vsako noč. Kadar zaspim, zazdi se mi hkrati, da vidim nekaj poleg sébe, nekaj velicega, strašnega, kosmatega, hu!“

„I kaj pa je tisto?“

„O ko bi vedela. Toda jaz zamižim in do jutra več ne odprém očíj. No, pa saj to se mi le sanja.“

„In nekaj tacega, da vam je prišlo v um, ko ste mène zagledali? Ha, ha, ha! No, gospica, sedaj pač vidite, da sanj je laž, a jaz sem istina. Ha, ha! Sicer pa — — — podajte mi roko!“

„Čemú, gospod, pa ne da . . .“

„I no, prerokoval vam bodem srečo.“

„O! no,“ šépnila je nekáko vesélo, „če nič družega, pa lè!“ Pomolila mu je roko.

Toda izpodrsnila je, nagnivši se nekoliko preveč, in padla bi, da je ni obdržal gospod Dežnik na svojem korpulentnem trebuhu, prijemši jo ob enem za bélo roko.

Vsa je prebledela v tem trenutku.

„To pomeni nesrečo,“ dejala je s tresočim se glasom.

„To ne poméni nič,“ tolažil jo je Dežnik, „kajti razume se samo ob sébi. Tla so zdrsla, kakor na odru, nič čudnega. Zunaj je mokrótno, saj veste, drugači bi jaz tako in tako ne prišel, kajti ne ljubim

suhega vremena. Nič čudnega! Slučaj, gospica, samo slučaj. Oh, se ste li kaj pobili, gospica? Resnica, radi mene ste se, ako ste se. O gospica, kako mi je žal. Jaz nerodnež!"

"„Ali . . .“"

"Nič, gospica, jaz sam sem tega kriv! Imate li káko rano?"

"„Ali, gospod, prav nikakoršne.“"

"Hvala Božu! Verjemite mi, gospica, jaz bi ne mogel spati, da bi se kaj tacega zgodilo, celo noč, kaj celo noč, cele dneve bi jadikoval, dokler bi vas zopet ne videl. Toda ako bi prišlo najhujše, o gospica — gospod Dežnik toliko da ni jokal — kaj bi potem jaz revež delal sam na svetu! Da, gospica — zdaj je govóril skoraj z obupom — v vihár tega življenja bi se zagnal, da bi me raztrgal — gospod Dežnik pokazal je zobé — na dróbné kosce, kajti nikdar bi si ne mogel odpustiti, da sem tako dobro, tako milo, nedolžno, nežnočutno gospico spravil v prezgodnji grob, pa da je niso mogli rešiti vsi zdravniki, niti oni, ki nosijo svojo lekarno na hrbtu, a svoje recépte v žepu, o kaj oni! Oni so padarji, padarji srednjeveški. Toda niti najimenitnejši zdravniki niso je mogli rešiti . . ."

Gospica ga je gledala z začudenimi očmi in vsa se je zagledala vanj, ko je tako navdušeno, tako patetično govoril. Bila je vsa očarana in nehoté se ga je oklenila in šépnila: O dobri, dobri gospod Dežnik!

On jo je pa poljubil . . .

Toda sramežljivo skrila je svojo ljubo glavicó v njegov frák, in, ali je ona sama jokala rádsti, ali obá, tega ne morem povedati. Šepetala sta, da, šepetala, pa kako! Nihče ju ni slišal. Da, taka je prava ljubezen, iz dnà srcá izvirajoča in samo v pogledih se izražajoča! Niti brka nébi gánila, taka lahna sapica pihlja ti nasproti; da, ti je niti ne čutiš. A sapica gré svojo pot dalje proti jugu. Čez tri goré, čez tri vode, čez tri zelene travnike, tam je že malo menj sitna, kakor mušica, ki še ni zajtrkovala na tvojem nosu: nagaja devojki, ki jo je srečala na poti proti vaškemu vodnjaku: „Čemú pa tēbi tako dolgi lasjé, pa če jih imaš, ali jih ne znaš spleitati. Ti jih bom pa jaz!" Nagaja dečku, ki je zagrabil v pegrišče péska, da si sezida hišo iz kamenja in blata, ki si ga je napravil iz peska in pljunka. Zmešal je blato s prstom. Toda sápa ga ne pusti pri miru, hudobna mačeha! „Koštrún, kaj si ne boš dal lasi ostríči?" pravi zlobno in mu seže v lasé. Koštrunček beži. Pa sapa še ni zadovoljna. Tam po cesti gré vaški učitelj. „Še tega moram," misli si, „kaj mi tako nerodno vzgaja mlade koštrune, jaz mu že pokažem." In zapodi se za njim, dvigne mu frák na kvišku.

Toda ona ne miruje in gre dalje čez tri goré, čez tri vodé, čez tri zelene travnike. In pride na Krás. Znete, Kras je bil krásen moški. Da, to je bil! Korenjak! Hej, kake ude, kako rast, kako moč je imél! Gosto zarašeno brado, bujne lasé, zdravo lice je imél! Pa kakšen je zdaj! Starec, siv, vel, plešast, sláb, brez moči, tu pa tam mu strči kaka dlaka iz brade, medlih očij. In to je storila ona, zlobnica, furija, burja! Pa kako divja še zdaj nad tem starcem. Ne more ga videti živega. Zlodí, pa ne žena! Da, da!

To je konec vseh rečíj. In pogledjte prijatelji: ravno takšna je njena sestra ljubezen. Kako je prijazna, kako te boža sprva; kako te praska — uh, oči ti bi izpraskala, če bi ti jih mogla — na konci. Da to je ljubezen! Verjamete? —

Solnčnik in Dežnik sta vsé kaj družega premišljevala, držeč se v sladkih objemih. Tiho sta se stisnila drug k družemu in mislila Bog zna kaj in čutila neskončno o sréčo . . .

"Živila, živila pevka! Živijo! Živijo!" začulo se je zdajci iz parterja. In šum in ropot in ploskanje z rokámi se je začulo . . . Potihne nekoliko in zopet začne.

Naša zaljubljenca se vzdramita.

"Škoda, škoda," zaječal je gospod Dežnik, „da je igra tako kratka. Zdaj, zdaj bo prišel gospod Postava. Alo! Pojdi ž njim Dežnik v kakšno dolgočasno kavarno, če ne, pa spát! Ah! Solnčnik! Gospica!"

"„Gospo - o - o - od?""

"Kdaj se vidiva zopet? Znete kaj! Delujte, gospica, na to, da se snideva tam kje v Tivoli, znáte, v parku."

"„Da, gospod.“"

"Gospica, vi ste žalostni?"

"„Kako bi ne bila, ah, tako kmalu treba se je ločiti.“"

"Ne bodite žalostni, saj . . ." V tem trenutku je pricopotal gospod Postava in zagrabil gospoda Dežnika za roko: „Hej, pojdiva!" Precej nato je prišla tudi gospica Silvanija in smehljuje se šepetala: „Oh, kako je bilo divno!" Tudi ona je odšla hitro s solnčnikom; tako sta bila odtrgana drug od drugega srečna zaljubljenca. V gledišču pa in krog gledališča slišal se je še kakih deset minut šum, ropot kolés, drdranje vozov, govorjenje ljudstva in hoja . . .; čez četrť ure vladal je tu svečan mir; nočna tihota in črna tema posédli ste parterne sedeže in lože, kajti parfum je odšel za gospemi iz gledišča, kakor svetloba za zvezdo repatico; boginje vseh umetnostij so splavale s plafonda in so iméle v balkonskih sedežih konference o gospodih in damah, ki so prisostvali predstavi; vsaka je tudi še kaj povedala o igralcih: tako na primér je rekla Melpomena ali ktera že, da ima tisti gospod igralec, ki je igral pri „Mamz'elle Nitouche" šamplatzéja, malo čuden spomin, da mu ga je treba mazati kakor švarcvaldsko uro, sicer pa da ne gré; Thalija je rekla, da govori gospod „tisti bolj korpulentni, ki je igral pri ‚Čarostrelcu' hudiča," nekoliko prejokajoče; Evterpa pa je bila misli, da ima gospá, ki je sicer v „M. N." dobro predstavljala nuno, včasih čudne geste; tistega gospoda, ki igra v „Razbojnikih" Špigelberga, ste pa kar dvé napádlí, Klijo in Polihimnija; mislim da zato, ker prehitro govóri in se zato priméri da reče: „Gospa, telegram — brzojavka je prišla!" Erata pa menda govóri po pravici, da se nekteri operni pevci obračajo kakor na koturnih.

Tako so stari bájni duhovi posedli skoro vse gledišče. Da na parterno stojišče niso šli, to je pač umevno. Tam se vedno pol úre po predstavi vzdiguje tak prah, da bi moral vsak duh zakašljati, ko bi se tjákaj upal. Ta preklicana študentovska „navdušenost!"

II.

Vivant litium doctores,
Qui nos docent bonos mores.
Prósto po Levstiku.
Gelegenheit führt zur Verlegenheit??
Gelegenheit führt zur Verwegenheit!!
Kdorkóli.

Stoji, stoji tivolski park,
A tam so pubčki ajčkani,
Pa če so tudi majčkani,
Nič videti jim srajčke ni,
O psički ljubeznivih stark!

A tam pod streho tetično
Se šetajo gospodčeki,
Debeli kakor sodčeki,
Drže se kakor zlodčeki
Resno in majestetično.

A z glavico maziljeno,
S klobučki se ponašajo,
Če gledaš jih, se vprašajo
Gospice, in okrašajo
Se z nemščino prisiljeno.

A za gopicami grli
Armadica pomočnikov,
In stotnikov, pobočnikov
Ponočnikov, poročnikov,
In s cepci v rokah gigerli.
Tako j za njimi mamice . . .

Kaj? Še tega je treba! Da bi še stare opisal, ki je nimajo niti trohice poezije več v sebi? Nazadnje bi morebiti kdo od mene zahteval, naj opišem kako soaréjo pri kávi! Poznamo vas, mamice; zató bodite hvaležne, da molčimo.

Pojdimo še mi v ta tumult, v to vrvenje ljudi, ki tako smélo in brez strahu Bogú dragi čas krádejo, češ, mi se sprehajamo, da se naživimo čistega zraka. Gospod Bog! Pripusti policajem, da jih ženejo na Žabjek. Zrak ti krádejo, ali pa ga bodo okužili s svojo lenobo. Delali naj bi, delali, pa bi bili zdravi brez čistega zraka. O vem, gospod Bog, da ti tegà ne boš storil. Predobro srcé imaš. No, pa jih vsaj zapodi preč, v mesto, vsacega v svojo delavnico, naj bo že „árna“ pritiklina tega ali družega glagola. Razloži jim besedo: delati! Pa čemu se jaz usájam, kakor bi ti ne imel že namazane šibe. Oblake si že skupaj spodil; bo že!

Vsi sprehajalci se začnó nekako nejevoljno ozirati v oblake. Nektéri tudi malo pomrmrájo, toda le malo, kakor kaka jezičljiva hčerka, ki ukazu svoje mamice s tem nasprotuje, da gré v kterisibódi kot in tam na tiho zagodrnjavče: Ne bóm ne! potem pa vender le gré in opravi svoje delo. Da! Strah je dober. Drugi se zavijajo v suknje in jo pobero brez ugovora v mesto. Ti so podobni polžem, ki se takoj skrijejo v svojo lupinasto hišico, kakor hitro začutijo kak pritisek na svoje rožičke. Zopet drugi pa se ne bojé dežja, ampak ravnodušno lazijo po tlaku, ne meneč se za druge ljudi, za pogovore, za dež, za nič; oni so filozofi. Teh je pa tako malo, da sta ravnokar samo dva na celem sprehajališču: jaz in pa — kaj menite, kdo? — gospod Postava. Da, tamlé sedi na klopi in čita v knjigi. Da li je „Jus Romanum“ ali „Civilrecht“, ne vém, da so pa paragrafi, lahko prisežem. Obraza mu ne moremo videti, ker ga tiči polovica v knjigi, sicer je pa tudi od nas preč obrnjen in nam kaže hrbet. Oglejmo si torej hrbet! Res da je malo oguljen, toda veličasten in malo

vzbočen, tako da se nehoté spominjaš na ranjcega Juda Mendelzona. No, vi ga niste poználi, toda spoznati ga ni težko, kajti bil je Jud, in sicer boljše vrste. Imel je ravno tak mogočen hrbet. Bil je tudi jurist. Sploh so Judje najboljši juristi; v filozofiji držé se bolj Fichteja nego Deskarta, no tudi pri Fichteju samo enega imenitnega izreka: Ego, ego! Toda pustimo Jude pri miru in oglejmo si raje Postavo bolj natánko, kajti ravnokar se je obrnil proti nam. Očáli nosi. Dostikrat se tako čudno zablíšče, da misliš: boginja Themis stoji pred teboj z zavezanimi očmi in tehtnico v roki, pa se motiš. Njegov obraz je še precej lep. Visoko čélo pove, da je mož razumen, debeli nos, da je enérgičen, drobni pogléd, da je zvít. To so vse take lastnosti, ki dado sklepati, da je Postava v svojem elementu . . .

Dež je začél pršéti. Jurist se je zdrznil in poglédal kvišku. Zamrmral je neke nerazumljive beséde in odšel, toda ne proti Ljubljani, temveč v oni prostor s klopico, ki ga tvorijo stopnjice, vodeč k tivolskemu gradu. Tukaj je sédel in brál naprej v svoji knjigi pravdodatni. Zunaj pa je začel liti dež, zavijaje grad v lahko méglo, a vzbujajoč šum po cvetičnih gredah in dróbnem pesku.

Ravno ob tem času je hitela sem od Lepega razgleda gospodična Silvanija. Bila bi na boljšem, nego gospod pravnik, kajti pot jo je védla po gozdu, kjer dež ni tako močan, da ni bila na slabšem, ker je imela solnčnik namestu dežnika. Solnčnik se je strašno žalostno držal; na vsak način se je hotel skriti v Silvanijino krilo, ali véter in brza hoja nista mu pripustila téga poboljška. Še bolj žalostno se je držála gopica sama. Njene ustnice so žalobno trepetále, lice se ji je nekako zožilo, čelo namršilo, nosek se je držal kakor okópan kužek. Tako je hitela mimo švicarije, mimo tivolskega gráda in se spustila po opolzlem stopnišču mimo v nebo vpijočih psov, ki bi sedaj pač od vročine ne mógli kazati jezika, ko bi ga tudi imeli. Toda ploha bilá je v tem trenutku že prevelika, da bi móгла Silvánija misliti na naprej, zato je takoj zavila v varno zavetje, kjer se je gospod Postava tiho hudoval nad Ciceronom, Trebonijanom in drugimi starimi pravdoznánci.

(Konec prih.)

Naše slike.

Jožef Brandt je znamenit poljski slikar, ki je dosegel velike uspehe s svojimi slikami iz kazaškega in tatarskega življenja. Njegove drzne, življenja polne kompozicije dihajó junaštvo divje stepe.

„Grof Habsburški“ (str. 245). Cesar Franc Jožef je podaril švicarskim strelcem srebrno skupino, ki kaže znani od Schillerja opevani dogodek iz življenja Rudolfa Habsburškega. Tedanji grof sreča duhovnika, ki nese bolniku sveto popotnico, a ne more čez narasli potok. Grof Habsburški da konja duhovniku, da sede nanj, sam ga pelje na uzdi.

Bolgarski car Ferdinand, ki je knežjo krono zamenjal s carsko, je šel na obiske. Na Dunaju ga je sprejel cesar Franc Jožef na kolodvoru in mu izkazal velike časti. Radi italijansko-turške vojske in homatij na balkanskem pólotoku se pripisuje temu

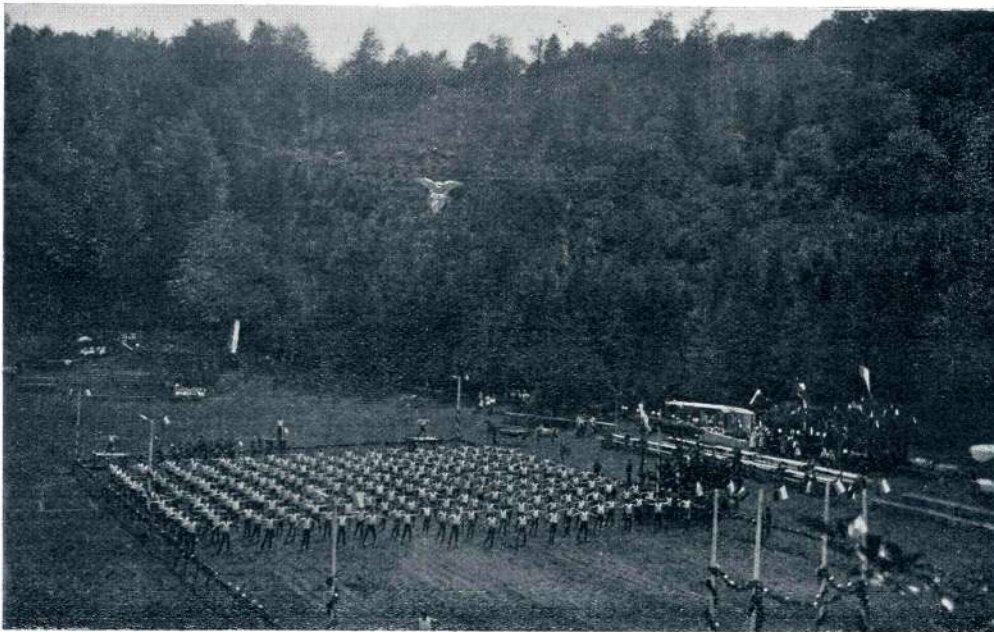
haben, so bin ich erböthig, Ihnen, gegen Rückerstattung dieses Blutgeldes (sic!), das Manuscript wieder abzutreten.“ Tako se govori! — Kdor ni Levstika osebno poznal, njega bo v teh listinah zanimal tudi še orožni list, v katerem je po navadi teh dokumentov popisana zunanja osebnost pesnikova, ki je bil: majhne postave, okroglega lica, plavih oči, svetlih las, brez posebnih drugih karakterističnih znakov. — Dr. M. O.

Iz Kettejeve zapuščine: Solnčnik in dežnik. Tivolska zgodba. Spisal Kdorkóli. (Konec.)

Kako se je vstrašila gospica Silvanija! Kako se je razveselil Solnčnik, ugledavši svojega črnege znanca poleg gospoda Postáve! Kaj je storil gospod pravdoznanec? Kaj Silvanija? Se li more dvojiti, da je on

beznivo. Saj je niti gledal ni, ampak samo njene zlate uhane. Zlati uhani so ženski nek poseben kras, ne da bi rekel pameten, ampak poseben. Ravno tako pametno namreč vtikajo po moji misli črni zamorci medene krožce v nos, kakor mi v ušesa. Toda ženski uhani dajo njenim licam nek tako nežen izraz, ah, kdo naj popiše! Oni pozlate nekako tiste nežne, drobne, svitile dlačice v licu, ki jih sicer niti videti ni, ki pa dihajajo v zori zlatih uhanov tako čudno, nedoumno vabljaljivost, da se zamakneš in gledaš, gledaš v njen obraz, in vendar ti ne vzbudi pohotnosti. Ni li to oni svetniški žar, Bog vedi?

Velika krivica bi se zgodila pravniku, ko bi rekel, da se je zagledal tudi on na ta način v ljubeznivi profitek dražestne sosede. Niti daleko! On se je zagledal le v zlate uhane, hoteč na vsak način izvedeti, je-li njihova lastnica kaka bogata svetska dama

TELOVADBA „ORLOV“ NA VRHNIKI.

takoj vstál in z najprijaznejšim nasméhom in najsladkejšimi besedami popolnoma potolažil razburkane valove Rdečega morja, kakor Mojzes s palico čudotvorko, povabivši ob enem gospico, naj se posluži gostoljubne klopi? Se li more kaj tacega misliti, da bi Silvanija to prošnjo odbila in bolj cénila brezobzirno ploho, nego sladko roso njegovih beséd, sladko máno Izraelsko v puščavi njene duše?

Kako se je lepo, galantno umáknil gospod Postava na jedno stran klopi, prepustivši drugo lepi sosedi, to vam naj pravim? Še teга ne morete vedeti sami brez mene? Kako radost in srečo sta uživala Solnčnik in Dežnik, sloneč drug poleg drugega ob steni, teга bi kdo ne razumel? . . .

Zdaj je pa že čas, da nekoliko izveste, kaka je bila Silvanija. Bila je prav lepa.

Radi teга pa nikar ne mislite, da jo je gledal pravnik Bog zna kako radovedno, boljše rečeno, lju-

ali le nositeljica vsega svojega seboj. So namreč na svetu Dijogenovke, ki posnemajo debelega filozofa v tem, da vse svoje seboj nosijo. Ko pa je videl Postava, da se na ta način ne bo mogel tako hitro informovati, vstal je hkrati in stopivši pred gospico zasčebetal s finim naglasom:

„Gospica, drznem se predstaviti vaši blagonaklonjenosti: studiosus iuris Postava!“

„„Hvala, gospod, a jaz sem Silvanija Zoranova . . .““

„Narodnega trgovca? Čestitam,“ dejal je pravnik vidno presenečen in še bolj prijazen, nego prej.

„„Da, moj očka je velik narodnjak. To lahko vidite v inseratih.““

„O, dobro vem, ljubezniva gospica, on ima na inseratu: svoji k svojim, če se ne motim, da, tacega moža potrebujemo v boju za pravico in resnico. On je uzor-možak! Poznam jaz vašega otca. Kako bi ne! Zvezda je ljubljanskega narodnjaštva, ki naj še dolgo,

dolgo sveti na blagor vsih Slovencev, in — končal je patetično — njegova hčerka, gospodična Silvanija — pri teh besedah se je ljubeznivo nasmehnil, prijazno spod čela pogledal in globoko se priklonil — zagotovljen sem, da je ona biser našega narodnega ženstva!"

"O, prevelika hvala," zajecala je Silvanija tiho in hvaležno ga pogledavši zardela. Vidno ji je ugajal pravdarjev govor. Kajti ženske so že take: povej jim resnico, kaj misliš, imele te bodo za tepca, a za hrbtom smejele se ti bodo; govori jim laskavo, kako ti bodo hvaležne. Da povem nekoliko drugače! Laskava beseda zadene nežno mrenico v ženskem ušesu. O, kako radostno zatrepeče kladvece po ljubem nakovalcu. Kako ne! Saj hoče besedico, samo na sebi tako nežno in sladko, še bolj nežno in gladko napraviti, prej nego li gre v labirint, ko je prej zajahala iskrega konjiča, vteknivši ljubeznivo nožico v stremen. No, besedica je v labirintu. O, to se ji mudi, polna nečakanega hrepenenja se kroži po polžku, in tu se ji res zdi, da je sama polžek. Še parkrat se obrne, in v možganih je. Kako rad bi tudi jaz tako hitel, kakor ona, pa ne morem. Zato vam vse lepo po vrsti povem. Najprej o možganih. Možgani so svet. Ta svet sestoji iz premnogih držav, samih absolutnih. Da je večkrat vojska tu, menda lahko zamolčim. No vse jedno: na primer letošnjega leta je kralj „Misel: Delaj!“ premagal kralja: „Misel: Dolce far niente“. To je bil laški kralj, ki je bil premagán.

Revolucija je le malokdaj v možganih. Včasih to ni nič hudega. Vladarji se ne razumejo, pa sami ne vedo, zakaj. Kakor je nekdaž Bog ob Babelu zmešal jezike, pride ajdovski malik Bacchus in jim zmède jezičke. Še tisti dan, če ne pa drugi dan se gotovo zopet sporazumejo. Včasih pa je hujše. Takrat je revolucija brez konca in kraja, žalostna, pogubna, ki nas je Bog usmiljeni obvaruj. Pravimo, da je človek znorel.

Torej k tem kraljem pride misel sladka, opojna. Na glavni trg pricepetá in jame vpiti: Čujte! Ljudje božji, čujte! Vse se zbere na trg, nekteri oboroženi, drugi brez orožja, kakor je komu pri srcu. Ona pa vpije: Čujte! Ljudjé, čujte! Ljudjé pa se ne vedó kam dejati, ker ne znadó, pri čem da so. Nekteri se hočejo bití, drugi jih pa mirijo. Konečno vendar razjasni Besedica svoje počenjanje: „Veliko srečo vam prerokujem,“ deje, „da bode te skoro vsi zadovoljno živeli, da se bodo skoro vsem želje izpolnile, kmalu, kmalu!“ To rekši se izgubi med poslušavci. Oni se veseli s časoma pomiré, misel pa leti naprej: „Ja, moram še očem naznaniti!“ Ah! Kaka blagost, kaka sreča, kaka hvaležnost se razlije po vseh očeh, ko zvejo prelepo novico! Tako blagost, srečo in hvaležnost zagledal je tudi gospod Postava v devinih očeh in pogum mu je rasel.

„Gospica,“ dejal je, „dež je ponehal, vendar še vedno nekoliko prši. Vi se pripravljate, da bi odšli.

Vas li smem nekoliko spremiti in ponuditi Vam svoj dežnik.“

Dežnik se je vstrašil pri teh besedah, kajti neizrečeno dobro sta se imela s Solnčnikom. Gospica pa je govorila nekaj o neprilichnosti, ki bi jih imel gospod radi njé, toda videlo se je, da baš nasprotno misli. Zato jo je vzel gospod Postava pod roko, in gracijozno jo spremljal proti beli Ljubljani. Mej potom sta govorila mnogokaj lepega in mičnega: konec vsega tega je bila obljuba devina, da jutri ob tem času zopet pride.

In summa summarum vsega tega? Postava in Silvanija sta se zaljubila, in, ker je postal gospod pravnik kmalu doktor, tudi poročila: Dežniku in Solnčniku pa je bilo dobro, dokler se nista navadila preveč drug na drugega! Ona dva ravno takó.

Naše slike.

Z Mojstrane skozi Vrata gre pot na Triglav, dobro znana našim planincem. Pod železniško postajo dovško je bil doslej lesen most, ki ni mogel več vzdrževati naraščajočega prometa. Zato je zgradil kranjski deželni odbor tam čez Savo železobetonski most (str. 281).

Slikovita je Boka Kotorska, zanimiva v vseh svojih delih! Ko se voziš po mirni gladini med nebotičnimi gorami, se ti odpira vsak hip nov prizor, presenetljiv po svoji resni romantiki. Vmes so pa nasejane starodavne naselbine, sela in mesta, ki pričajo, da je nekdaž bilo tu vse drugače. Stare palače v beneškem slogu stoje prazne, napol podrte, vkolikor niso porabljene za vojaštvo in financarje. Poleg Kotora je glavno mesto Boke Perast, ki nudi z ladje krasen prizor in se neizbrisno vtisne spominu (str. 285).

Portretna studija (str. 300) je delo mladega akademika Fr. Sterleta.

Boj za predsedstvo v Združenih državah (str. 308, 309) je letos izredno hud. Sicer so ameriške volitve vedno nekaj „amerikanskega“, ampak volilni boj, ki se je vnel med Rooseveltom in Taftom, presega vse, tudi to, kar je Amerika doslej dosegla v volilnih stvareh. V Združenih državah se borita za prvenstvo republikanska in demokratska stranka. Dosedanji predsednik Taft in Roosevelt sta oba republikanca, boj je torej bolj oseben kakor stvaren. Na kongresu republikancev v Chicagi, koder je imela stranka nominirati kandidata, je prišlo do burnih prizorov; mesto je bilo razdeljeno v dva sovražna tabora. Večino je dobil Taft, in to je Roosevelta tako ogorčilo, da je sklenil ustanoviti novo stranko, ki jo imenuje „napredno stranko“. Vsled tega razdora med republikanci so dobili demokrati več poguma in upajo na uspeh.

Telovadba se je med našo mladino jako razširila. V izobraževalnih društvih so se ustanovili telovadni odseki, v katerih pridno telovadijo „Orli“. Na Vrhnikih je bila prošli mesec večja slavnost, pri kateri so nastopili telovadci s svojimi produkcijami.

